

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 14 sierpnia 2015 r. M. C. wniósł o zasądzenie od pozwanej F.L. (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. kwoty 19.058 zł z ustawowymi odsetkami od poszczególnych zaległości wskazanych w jego treści (k. 2-4) oraz kosztami procesu. Dochodzona kwota stanowi ryczałt za nocleg w podróży służbowych za okres od 1 lipca 2012 r. do 23 marca 2013 r., które zdaniem powoda nie były przez pracodawcę wypłacane. W uzasadnieniu powód wskazał, że faktycznie diety były rozliczane przez pracodawcę, poprzez odniesienie ich wysokości do przejechanych kilometrów, przy stawce 60 lub 80 gr w zależności od rodzaju zestawu ciężarowego. Taki sposób rozliczania był jednak sprzeczny z art. 26 ustawy o czasie pracy kierowców. Natomiast wyliczenia powoda, dokonane w oparciu o rozporządzenie w sprawie podróży służbowych, wskazują na brak realizacji ryczałtu za nocleg.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych. W uzasadnieniu podniósł, że zgodnie z umową o pracę powód otrzymywał minimalne wynagrodzenie za pracę powiększone o ryczałt za godziny nadliczbowe i nocne, zaś przelewana na jego rachunek bankowy co miesiąc kwota obejmowała również diety z tytułu podróży służbowych i ryczałty za noclegi, zgodnie z obowiązującym u niego Regulaminem Wynagradzania. Nadto podniósł, że powód miał możliwość korzystania z bezpłatnego noclegu w specjalnie przygotowanym do tego zapleczu socjalnym w kilku bazach pozwanego.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

M. C. był zatrudniony w F.L. (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S. w okresie od 21 marca 2012 r. do 15 lutego 2014 r., na podstawie umowy o pracę zawartej na czas określony, w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku kierowcy, z miejscem świadczenia pracy określonym jako „kraje europejskie”.

W § 10 umowy ustalono, że miesięczne wynagrodzenie pracownika będzie wynosiło 1.500 zł, a delegacje wypłacane będą zgodnie z regulaminem Pracodawcy na zasadach rozliczania kosztów podróży służbowych.

Niesporne, a nadto umowa o pracę – k. B-1 części B akt osobowych powoda, świadectwo pracy – k. 6

W dniu 21 marca 2012 r. M. C. złożył pisemne oświadczenie, w którym potwierdził, że zapoznał się z treścią regulaminu pracy oraz regulaminu wynagradzania. Innym oświadczeniem z tego samego dnia upoważnił pracownika PL (...) do rozliczania świadczeń za podróż służbową.

Dowód:

- oświadczenie z dnia 21 marca 2012 r. – k. B-4 i B-24 części B akt osobowych powoda

Z § 10 pkt 2 Regulaminu Wynagradzania F.L. Polska z dnia 15 grudnia 2008 r. wynikało, że za podróże służbowe poza granicami kraju pracownikowi przysługuje dieta w wysokości 324 DKK i będzie rozliczana zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19.12.2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju. Diety będą przeliczane na złote polskie według kursu na ostatni dzień danego miesiąca. Pracownik zobowiązany jest do przedłożenia pracodawcy dokumentacji rozliczenia czasu pracy – kart drogowych, listów CMR niezwłocznie po zakończeniu podróży służbowej, jednak nie później niż do czwartego dnia kalendarzowego miesiąca następującego po miesiącu rozliczeniowym. Rozliczenie kosztów delegacji nastąpi po przedłożeniu pracodawcy pełnej dokumentacji z „trasy”.

Zgodnie z § 6 Regulaminu Wynagradzania pracownikom na stanowiskach robotniczych (kierowcy) za dojazd do miejsca wykonywanej pracy dokonywana jest refundacja kosztów dojazdu. W przypadku, gdy dojazd odbywa się w

jedną stroną koszt refundacji wynosi 417,90 zł, a w obie strony – 835,80 zł – uzależnione od ilości dojazdów w miesiącu.

Aneksem Nr (...) dnia 30 listopada 2010 r. dodano § 10a Regulaminu Wynagradzania, zgodnie z którym w przypadkach, gdy pracownik nie może skorzystać z miejsca spania w samochodzie, za zgodą pracodawcy nocuje w hotelu bądź motelu, wówczas przysługuje mu zwrot kosztów do wysokości limitu, określonego w rozporządzeniu (...), dotyczącego podróży służbowej na terenie Danii.

W § 2 Aneksu z dnia 10 kwietnia 2011 r. wskazano, że należności dotyczące stosunku pracy wynikające z podróży służbowych będą wypłacane do 15 dnia w miesiącu następnym po miesiącu, w którym pracownik nabył od nich prawo, jednak nie wcześniej niż po przedłożeniu przez pracownika kompletu dokumentów do rozliczenia delegacji służbowej. Aneks otrzymał tytuł (...), lecz w jego § 3 wskazano, że stanowi załącznik do regulaminu wynagradzania i wchodzi w życie 14 dni od dnia jego ogłoszenia.

Aneksem z dnia 15 lutego 2013 r. zmieniono § 10 Regulaminu Wynagradzania, stanowiąc, że wysokość diety wynosi 300 DKK, a kierowcy, który wypoczynek wykorzysta w pojeździe, przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu określonego w rozporządzeniu (...) z dnia 29.01.2013. Ryczałt nie przysługuje w razie udostępnienia kierowcom noclegu w miejscach wymienionych w § 11 ust. 5 regulaminu pracy.

Aneks do regulaminu pracy FL Polska z dnia 15 lutego 2013 r. dodawał do § 11 ustęp 5, w którym stanowił, że pracodawca zapewnia kierowcom pomieszczenia do noclegu łącznie z zapleczem socjalno – bytowym w V., J., A., A. i F.. Jednocześnie wskazano liczbę łóżek i urządzeń socjalnych w poszczególnych punktach.

Dowód:

- Regulamin Wynagradzania wraz z aneksami – w załączniku do akt

- Aneks do regulaminu pracy z 15.02.2013r. – w załączniku do akt

Przed podpisaniem umowy o pracę informowano pracowników, a w tym M. C., że podstawa wynagrodzenia będzie wynosiła minimalną płacę ustawową, a poza tym będą wypłacane „diety” za podróże służbowe. Pracownicy otrzymywali świadczenia zgodnie z podpisaną umową o pracę.

Pracownicy otrzymywali świadczenia zgodnie z podpisaną umową o pracę. Żaden ze składników wynagradzania nie był uzależniony od ilości przejechanych kilometrów.

W tytułach przelewów bankowych wysyłanych przez pracodawcę M. C. każdorazowo wpisywano wynagrodzenie i diety.

Dowód:

- zeznania świadka S. M. – k. 75-76

- zeznania świadka B. N. – k. 114

- zeznania świadka K. M. (wraz z tłumaczeniem) – k. 188-190a, 209-212

- zeznania świadka R. S. (wraz z tłumaczeniem) – k. 156-159, 204-207

- dowody przelewów bankowych – k. 9-19

Stawkę za jeden przejechany kilometr wskazywano kierowcom, jako przelicznik do unaocznienia wysokości spodziewanej diety i ryczałtu.

Dowód: zeznania świadka P. K. – k. 118-119

M. C. w swoje podróże służbowe startował z bazy pracodawcy we F. lub w V.. Jeżeli w trakcie podróży kończył jazdę w bazie pracodawcy, to miał możliwość nocowania na jednym z łóżek w kontenerze sypialnym przy tej bazie. Na jego trasach dotyczyło to baz w V., F., A. lub A., które były tam udostępnione już od 2008 r. W bazach znajdowały się każdorazowo jakieś wolne łóżka, a kierowcy nie zgłaszali braków w tym zakresie. Podczas postoju w bazie kierowcy z reguły woleli nocować w swoim pojeździe, ponieważ mieli tam większą prywatność, niż w kilkuosobowych pokojach, a poza tym nie musieli przenosić wielu osobistych rzeczy pomiędzy kabiną a pomieszczeniem bazy.

Dowód:

- zeznania świadka S. M. – k. 75-76

- zeznania świadka B. N. – k. 114

- zeznania świadka K. M. (wraz z tłumaczeniem) – k. 188-190a, 209-212

- zeznania świadka R. S. (wraz z tłumaczeniem) – k. 156-159, 204-207

- fotografie – k. 54-59,

- Aneks do regulaminu pracy z 15.02.2013r. – w załączniku do akt.

Wszyscy kierowcy w spółce co do zasady świadczyli pracę przez 3 tygodnie, a następnie mieli tydzień wolnego, który spędzali w domu. W czasie podróży kierowcy spali w samochodach i w całości samodzielnie zapewniali sobie wyżywienie oraz ponosili koszty wszelkich innych wydatków nie związanych z przejazdem i samochodem.

Trasy rozpoczynali w bazie spółki w miejscowości V. w Danii. W czasie każdej trasy kierowcy zobowiązani było wypełniać Raporty trasy, do których wpisywano: numer zlecenia, oznaczenie samochodu i naczepy, miejscowości wyjazdu i przyjazdu oraz pośrednie, datę i godzinę wyjazdu i przyjazdu, stan licznika w każdej miejscowości oraz informacje dotyczące tankowania zawierające datę tankowania, stan licznika przy tankowaniu oraz ilość zatankowanego paliwa i cenę za litr. Kierowcy zwracali pracodawcy oryginały raportów po zakończeniu trasy, wrzucając je do pojemników wystawionych w bazie, pozostawiając sobie kopię.

Dane z raportów były ponadto wprowadzane do systemu i na ich podstawie I. A. naliczała diety i ryczałty za nocleg w systemie miesięcznym. Z każdy nocleg naliczała stawkę duńską – 200 koron duńskich. Oprócz tego naliczała diety. Należność przeliczała na złote polskie według kursu na ostatni dzień miesiąca.

Dowód:

- Regulamin Wynagradzania - k. 119-133

- raporty z trasy (oryginały) – k. 235

- rozliczenia delegacji – w załączniku

- tabelaryczne zestawienie noclegów powoda – w załączniku

- - zeznania świadka S. M. – k. 75-76

- zeznania świadka B. N. – k. 114

- zeznania świadka K. M. (wraz z tłumaczeniem) – k. 188-190a, 209-212

- zeznania świadka R. S. (wraz z tłumaczeniem) – k. 156-159, 204-207

W poszczególnych podróżach służbowych M. C. odbył następującą ilość noclegów poza bazami pracodawcy:

- lipiec 2012 r. – 14 noclegów. Pracodawca naliczył 0 noclegów;
- sierpień 2012 r. – 13 noclegów. Rozliczono 0;
- wrzesień 2012 r. – 12 razy. Naliczono 20 noclegów;
- październik 2012 r. – 20 razy. Naliczono 24 noclegi;
- listopad 2012 r. – 14 noclegów. Naliczono 12;
- grudzień 2012 r. – 5 noclegów. Rozliczono 20 noclegów;
- styczeń 2013 r. – 11 noclegów (odliczono nocleg w kajucie na promie). Rozliczono 0 noclegów;
- luty 2013 r. – 9 razy. Naliczono 8 noclegów;
- marzec 2013 r. (do 23 dnia miesiąca) – 4 noclegi. Rozliczono 2.

Dowód:

- raporty z trasy (oryginały) – k. 235
- tabelaryczne zestawienie noclegów powoda – w załączniku
- rozliczenia delegacji – w załączniku.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się zasadne jedynie częściowo.

W okresie objętym sporem zwykle, codzienne czynności pracownicze kierowcy w transporcie międzynarodowym, polegające na prowadzeniu pojazdu po różnych krajach (na ogół Unii Europejskiej), stanowią podróż służbową, co wynika wprost z przepisu art. 2 pkt 7 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o czasie pracy kierowców (tekst jedn.: Dz. U. z 2012 r., poz. 1155). Przepis ten dodano nowelizacją w ramach ustawy z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o transporcie drogowym oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 246), która weszła w życie począwszy od dnia 3 kwietnia 2010 r.

Jest to autonomiczna i odmienna definicja od tej zawartej w art. 77⁵ § 1 kodeksu pracy, w myśl którego pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową.

Podstawą prawną roszczenia o diety i ryczałt za nocleg są przepisy art. 77(5) § 3-5 kodeksu pracy.

Zgodnie z art. 77(5) § 3 - warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 (państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej) określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania.

W myśl art. 77(5) § 4 kp - postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2.

Zgodnie § 5 ww. przepisu – w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawiera postanowień, o których mowa w § 3, pracownikowi przysługują należności na pokrycie kosztów podróży służbowej odpowiednio według przepisów, o których mowa w § 2.

W okresie spornym kwestię należności, o których mowa powyżej regulowało ówczesnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz. U. Nr 236, poz. 1991, z 2003 r. Nr 199, poz. 1951, z 2004 r. Nr 271, poz. 2687 oraz z 2005 r. Nr 186, poz. 1555), a następnie rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013 r. poz.167).

Zgodnie z § 9 ust. 1 i 2 pierwszego rozporządzenia za nocleg przysługuje pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługuje ryczałt w wysokości 25% limitu, o którym mowa w ust. 1. Ryczałt ten nie przysługuje za czas przejazdu.

Analogiczna regulacja znalazła się także w rozporządzeniu z 2013 r. Zgodnie z § 2 i § 16 ust. 1, 2 i 4 oraz § 8 ust. 3 w zw. z ust. 1 obowiązującego od 1 marca 2013 r. rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej z tytułu podróży, odbywanej w terminie i w państwie określonym przez pracodawcę, pracownikowi przysługiwały diety, zwrot kosztów przejazdów i dojazdów, noclegów, innych wydatków, określonych przez pracodawcę odpowiednio do uzasadnionych potrzeb. Za nocleg przysługiwał pracownikowi zwrot kosztów w wysokości stwierdzonej rachunkiem hotelowym, w granicach ustalonego na ten cel limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. W razie nieprzedłożenia rachunku za nocleg, pracownikowi przysługiwał ryczałt w wysokości 25% limitu określonego w załączniku do rozporządzenia. Wskazane regulacje nie znajdowały jednak zastosowania, gdy pracodawca lub strona zagraniczna zapewniły pracownikowi bezpłatny nocleg. Rozporządzenie określiło kwoty limitów za podróże służbowe poza granicami kraju i minimalną wysokość diety według wartości diety krajowej (obecnie zgodnie z § 7 ust. 1 rozporządzenia - 30 zł).

Po wydaniu akcentowanego przez stronę pozwaną wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 24 listopada 2016 r., w sprawie o sygn. akt K 11/15, w odniesieniu do rozliczenia ryczałtu za nocleg odpadła podstawa prawna w postaci cytowanego rozporządzenia, a w zamian na pierwsze pole wysuwa się regulacja zakładowa w tym zakresie.

W art. 77⁵ § 3 k.p. wyraźnie wskazano, iż warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowych pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż określony w § 2 (czyli innego niż państwowa lub samorządowa jednostka sfery budżetowej) określa się w układzie zbiorowym pracy, regulaminie wynagradzania lub umowie o pracę. Tylko w przypadku gdy układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania lub umowa o pracę nie zawierają postanowień, o których mowa w § 3, po wyroku TK powstaje luka prawna, co do której można rozważać zastosowanie analogii. Art. 77⁵ § 5 k.p. nie przewiduje zastosowania przepisów wskazanych w § 2 (dotyczących pracowników zatrudnionych w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej) w sytuacji, gdy układ zbiorowy, regulamin wynagradzania czy umowa o pracę regulują odmiennie należności z tytułu podróży służbowych np. ograniczając ich liczbę lub przewidując niższą niż w rozporządzeniu wysokość. Nakazuje on stosować przepisy wykonawcze dotyczące należności pracowników sfery budżetowej w wypadku, gdy pracodawca w aktach wewnętrznych czy umowie o pracę nie uregulował należności z tytułu podróży służbowych, nie zaś, gdy nie uregulował należności z tytułu podróży służbowych wyszczególnionych rodzajowo w przepisach tego rozporządzenia. W przepisie, o jakim mowa, jest odesłanie do art. 77⁵ § 3 k.p., który odnosi się ogólnie do należności z tytułu podróży służbowych nie wymieniając rodzaju takich należności wprost ani nie odsyłając do katalogu zawartego w rozporządzeniu wskazywanym w art. 77⁵ § 2 k.p. Nie ma zatem dostatecznych podstaw do uznania, iż układ zbiorowy pracy, regulamin wynagradzania czy umowa o pracę muszą, regulując należności z tytułu podróży służbowych, obejmować wszystkie świadczenia wskazane

w rozporządzeniu. Podkreślenia wymaga, iż kodeks pracy nigdzie nie definiuje rodzaju należności przysługujących z tytułu podróży służbowych, co oznacza swobodę pracodawcy (innego aniżeli jednostki sfery budżetowej) w ich określaniu. Dotyczy to także pracodawcy będącego firmą transportową, jako że nieobjęcie odesłaniem zawartym w art. 21 a ustawy o czasie pracy kierowców także art. 77⁵ § 1 k.p. (odnoszącego się ogólnie do należności bez ich wymieniania) wynika jedynie z odmiennej definicji podróży służbowej kierowcy, nie zaś z woli innej niż w przypadku pozostałych pracowników zatrudnionych poza sferą budżetową regulacji należności związanych z podróżą służbową. Jeszcze raz podkreślić należy, iż powoływane wcześniej rozporządzenia z 2002 r. i 2013 r. wyszczególniające należności z tytułu podróży służbowych, nie są aktami dotyczącymi wszystkich pozostających w zatrudnieniu, a tylko określonej ich grupy (pracowników państwowych i samorządowych jednostek sfery budżetowej), a do innych osób znajdują zastosowanie tylko w wypadku, gdy pracodawca nie zadbał o uregulowanie kwestii należności z tytułu podróży w wewnątrzzakładowych aktach prawa pracy czy umowie o pracę.

Stwierdzeniu, iż omawiane akty wykonawcze ustalają minimalny standard wszystkich należności z tytułu podróży służbowych sprzeciwia się brzmienie art. 77⁵ § 4 k.p., zgodnie z którym postanowienia układu zbiorowego pracy, regulaminu wynagradzania lub umowy o pracę nie mogą ustalać diety za dobę podróży służbowej na obszarze kraju oraz poza granicami kraju w wysokości niższej niż dieta z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju określona dla pracownika, o którym mowa w § 2. Zapis taki przeczy wyraźnie uznaniu, iż zamysłem prawodawcy było wyznaczenie w akcie wykonawczym minimalnego standardu świadczeń z tytułu podróży służbowych dla wszystkich zatrudnionych. Gdyby zresztą było inaczej, w ogóle niezrozumiałym pozostawałoby uregulowanie kwestii podróży służbowych w sposób, w jaki jest to uczynione obecnie tj. poprzez określenie rozporządzeniem rodzajów i wysokości świadczeń tylko pewnej grupy zatrudnionych i odesłanie do stosowania tego aktu w przypadku pozostałych pracowników tylko w określonym przypadku. Wydaje się, że chcąc określić minimalną wysokość świadczeń dla wszystkich zatrudnionych ustawodawca objąłby ich wszystkich jednym aktem (co nie ograniczałoby jednak możliwości uregulowania przez pracodawcę działającego poza sferą budżetową tych kwestii korzystnie) nie zaś ograniczył się tylko do pewnej grupy. Wysokość diety w podróży krajowej i zagranicznej w okresie objętym sporem istotnie od siebie odbiegała. Dieta w podróży krajowej wynosi 30 zł, a w podróży zagranicznej kilkukrotnie więcej (§ 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej), w podróży zagranicznej: w Niemczech 49 euro, we W. 48 euro, w Holandii 50 euro (załącznik do wskazanego rozporządzenia). Ustawodawca wprowadził w art. 77⁵ § 4 k.p. wymóg zapewnienia pracownikowi w przypadku każdej podróży - i krajowej i zagranicznej – diety na poziomie diety określonej dla pracownika sfery budżetowej w podróży krajowej, co przeczy przyjęciu, iż jego intencją było uregulowanie minimalnego standardu świadczeń wszystkich pracowników w rozporządzeniach dotyczących pewnej ich grupy (zatrudnionych w jednostkach sfery budżetowej).

Regulacja art. 77⁵ k.p. przemawia więc za przyjęciem, iż wolą ustawodawcy było pozostawienie swobody w kwestii uregulowania należności z tytułu podróży służbowych pracodawcom innym niż jednostki sfery budżetowej, z tym tylko ograniczeniem, że ci muszą wypłacać diety i to w wysokości nie niższej niż przewidziane w aktach wykonawczych dotyczących należności pracowników sfery budżetowej w podróży krajowej.

Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 26 października 2017 r. (III PZP 2/17), orzekł, że ryczałt za nocleg w podróży służbowej kierowcy zatrudnionego w transporcie międzynarodowym może zostać określony w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę (art. 775 § 3 KP) poniżej 25% limitu, o którym mowa w § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju (Dz.U. Nr 236, poz. 1991 ze zm.) oraz w § 16 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. poz. 167). Z uzasadnienia orzeczenia SN wynika, że o ile pracodawca

spoza sektora publicznego ma swobode w ksztaltowaniu kwoty ryczaltu za nocleg ponizej limitu wynikajacego z rozporzadzenia, to jednak nie moze tego prawa wykluczyc.

Z rozliczen delegacji (podrozy sluzbowych) powoda (w zalaczniku do akt) wynika, ze pracodawca naliczal mu diete za kazda dobe podrozy sluzbowej w kwocie 324 DKK oraz ryczal za nocleg w kwocie 200 DKK (w ostatnim miesiacu - 325DKK). Taka wysokość diety (niezależnie od kraju odbywania podróży) spełniała wymóg postawiony przez ustawodawcę w art. 77⁵ § 4 k.p. i to z dużą nawiązką.

Pozwany pracodawca – biorąc pod uwagę powyżej prezentowane stanowisko – był uprawniony do określenia diety i ryczałtu na takim właśnie poziomie.

Jednakże liczba noclegów wskazana w rozliczeniach pracodawcy okazała się za niska w stosunku do ilości wynikającej z raportów tras powoda oraz zestawień tabelarycznych przygotowanych przez stronę pozwaną, nawet po odliczeniu noclegów w bazach pracodawcy.

Raporty trasy w oryginałach złożone przez powoda nie obejmują całego spornego okresu (strony nie posiadały wszystkich). Jednak każdy raport trasy za dany miesiąc wskazywał taką samą liczbę noclegów poza bazami pracodawcy, jak tabelaryczne zestawienie złożone przez pozwaną. Sąd więc uznał tabelę za miarodajną i rzetelną, jako źródło określenia liczby noclegów powoda, a także ich miejsce.

Z kolei noclegi na terenie bazy odjęto z uwagi na możliwość odbycia snu na stacjonarnym łóżku w bazie, ustaloną w oparciu o zeznania świadków B. N., S. M., K. M. i R. S. i odpowiadające im zapisy w Regulaminie Pracy. Nie uwzględniono w tym zakresie zeznań powoda, biorąc pod uwagę praktykę kierowców, w ramach której podczas postoju w bazie z reguły woleli nocować w swoim pojeździe, ponieważ mieli tam większą prywatność, niż w kilkuosobowych pokojach, a poza tym nie musieli przenosić wielu osobistych rzeczy pomiędzy kabiną a pomieszczeniem bazy. Trudno zatem uznać, że powód podczas każdego swojego pobytu w bazie sprawdzał, czy we wszystkich pokojach jest dostępne wolne łóżko. Poza tym powód przyznał, że nie składał pracodawcy żadnych skarg, wniosków, czy wolnych uwag co do braku dostępnych łóżek do spania. Obecne zeznania powoda wskazujące, że w ogóle nie było miejsc do spania, stanowią więc wersję opracowaną na potrzeby procesu. W ocenie Sądu sama możliwość nocowania na przystosowanym łóżku w budynku socjalnym spółki (specjalnym kontenerze) stanowiła zapewnienie bezpłatnego noclegu, wyłączającego uprawnienie do ryczałtu. Przy czym Sąd odliczył noclegi jedynie w bazach pozwanej opisanych w zeznaniach świadków i w Regulaminie Pracy, a nie w innych obiektach (np. u klientów), bowiem tej okoliczności pozwana nie wykazała. Poza tym odliczono jeden nocleg spędzony w kabinie promu, co odnotował sam powód w raporcie trasy.

W poszczególnych podróży służbowych pracodawca nie rozliczył następującej ilości noclegów i tym samym powstała następująca niedopłata ryczałtu:

- lipiec 2012 r. – 14 noclegów. Pracodawca naliczył 0 noclegów. Zatem $14 * 200 \text{ DKK} = 2800 \text{ DKK} * 0,55$ (kurs korony duńskiej według stanu na chwilę rozliczenia podróży służbowej) = 1540 zł.
- sierpień 2012 r. – 13 noclegów. Rozliczono 0. $13 * 200 \text{ DKK} = 2600 \text{ DKK} * 0,56 = 1456 \text{ zł}$.
- wrzesień 2012 r. – 12 razy. Naliczono 20 noclegów;
- październik 2012 r. – 20 razy. Naliczono 24 noclegi;
- listopad 2012 r. – 14 noclegów. Naliczono 12. $2 * 200 \text{ DKK} = 400 \text{ DKK} * 0,55 = 220 \text{ zł}$.
- grudzień 2012 r. – 5 noclegów. Rozliczono 20 noclegów;
- styczeń 2013 r. – 11 noclegów (odliczono nocleg w kajucie na promie). Rozliczono 0 noclegów. $11 * 200 \text{ DKK} = 2200 \text{ DKK} * 0,56 = 1232 \text{ zł}$.

- luty 2013 r. – 9 razy. Naliczono 8 noclegów. $200 \text{ DKK} * 0,56 = 112 \text{ zł}$.

- marzec 2013 r. (do 23 dnia miesiąca) – 4 noclegi. Rozliczono 2. W tym okresie obowiązywała już nowa stawka ryczałt, po zmianie Regulaminu Wynagradzania. $2 * 325 \text{ DKK} = 650 \text{ DKK} * 0,56 = 364 \text{ zł}$.

Zatem do zasądzenia pozostał ryczałt w łącznej kwocie 4.924 zł, a w pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

Poza osią sporu pozostała kwestia wynagrodzenia za przejechane kilometry, ponieważ powód przyznał, że taka regulacja była sprzeczna z art. 26 ustawy o czasie pracy kierowców, a poza tym stawka kilometrowa służyła jedynie jako wskaźnik pomocniczy do obliczania należnych diet.

Odsetki ustawowe zasądzono na mocy art. 481 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. Wynikający z § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. termin 14 dni od zakończenia podróży dotyczy obowiązku pracownika, a nie pracodawcy. Niemniej jednak pracodawca, w ramach swobody określania warunków wypłaty świadczeń za podróż służbową (cytowana już uchwała SN z dnia 26 października 2017 r.), może określić termin późniejszy. W myśl art. 77⁵ § 3 k.p. warunki wypłacania należności z tytułu podróży służbowej pracownikowi zatrudnionemu u innego pracodawcy niż wymieniony w § 2 określa się w układzie zbiorowym pracy lub w regulaminie wynagradzania albo w umowie o pracę, jeżeli pracodawca nie jest objęty układem zbiorowym pracy lub nie jest obowiązany do ustalenia regulaminu wynagradzania. Do „warunków wypłacania” należy w ocenie Sądu zaliczyć także termin płatności. Pracodawca może ustalić go mniej korzystnie od rozporządzenia, o ile oczywiście nie przekracza to rozsądnych granic i w ten sposób nie czyni ze swojego prawa pożytku sprzecznego z jego gospodarczym przeznaczeniem. W tym wypadku termin do 15. dnia następnego miesiąca, wynikający z Regulaminu Wynagradzania, nie przekracza tych granic, a był o tyle uzasadniony, że wynikał z obiegu dokumentów w pozwanej spółce. W rezultacie Sąd zasądził odsetki od 15 dnia następnego miesiąca po zakończeniu podróży.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 § 1 kpc, 99 kpc oraz 100 kpc, mając na uwadze, że powód wygrał w 26%. Jako podstawę określenia wysokości kosztów należnych stronie powodowej, która była reprezentowana przez pełnomocnika zawodowego, sąd przyjął § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, obowiązującego w chwili wniesienia powództwa. Przyjęto stawkę 2.400 zł, a ułamek 26% to 624 zł. Koszty procesu poniesione przez pozwaną to 500 zł uiszczono tytułem zaliczki na poczet kosztów tłumaczeń. Zatem $500 \text{ zł} * 74\% = 370 \text{ zł}$. Różnica na rzecz powoda to 254 zł.

Rygor natychmiastowej wykonalności nadano z urzędu do wysokości ostatniego jednomiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego powoda (opiewającego na ówczesną pacę minimalną), na mocy art. 477² § 1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

29.05.2018 r.